

Uchwała z dnia 5 czerwca 2008 r.

II PZP 9/08

Przewodniczący SSN Jerzy Kwaśniewski, Sędziowie SN: Roman Kuczyński (sprawozdawca), Andrzej Wróbel.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 5 czerwca 2008 r. sprawy z powództwa Jarosława G., Pawła K., Adama K., Mariusza S., Adama K. przeciwko Izbie Celnej w T. o wynagrodzenie i wliczenie okresów wynagrodzenia do okresu zatrudnienia, na skutek zagadnienia prawnego przekazanego przez Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Bydgoszczy z dnia 14 lutego 2008 r. [...]

„1) Czy funkcjonariuszowi celnemu zwolnionemu ze służby decyzją dyrektora Izby Celnej na podstawie art. 25 ust. 1 pkt 8a ustawy z dnia 24 lipca 1999 r. o Służbie Celnej (tekst jednolity Dz.U. z 2004 r. Nr 156, poz. 1641 ze zm.), następnie uchyloną prawomocnym wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego jako niezgodną z prawem i niepodlegającą wykonaniu, przysługuje po przywróceniu do służby uposażenie za czas pozostawania poza służbą i w jakim rozmiarze ?

2) W razie pozytywnej odpowiedzi na pytanie pierwsze - w jakiej dacie następuje wymagalność powyższego świadczenia ?”

p o d j ą ł uchwałę:

Funkcjonariuszowi celnemu zwolnionemu ze służby decyzją dyrektora Izby Celnej na podstawie art. 25 ust. 1 pkt 8a ustawy z dnia 24 lipca 1999 r. o Służbie Celnej (jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 156, poz. 1641 ze zm.), następnie uchyloną prawomocnym wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego jako niezgodną z prawem i niepodlegającą wykonaniu, nie przysługuje po powrocie do służby uposażenie za czas pozostawania poza służbą; nie wyłącza to możliwości dochodzenia roszczenia o odszkodowanie na zasadach ogólnych.

Uzasadnienie

Przedstawione zagadnienie prawne wyłoniło się przy rozpoznawaniu apelacji powodów Jarosława G., Pawła K., Adama K., Mariusza S. i Adama K. przeciwko Izbie Celnej w T. od wyroku Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w Inowrocławiu z dnia 5 września 2007 r. [...].

Stan sprawy przedstawia się następująco. Powodowie byli zatrudnieni jako funkcjonariusze celni w Urzędach Celnych w B. i T. W dniu 12 września 2003 r. Dyrektor Izby Celnej w T. podjął na podstawie art. 25 ust. 1 pkt 8a ustawy z dnia 24 lipca 1999 r. o Służbie Celnej (Dz.U. Nr 72, poz. 802 ze zm.) oraz art. 104 i 108 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (jednolity tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.) decyzje o zwolnieniu każdego z powodów ze służby z dniem 15 września 2003 r. i nadał tym decyzjom rygor natychmiastowej wykonalności. Na skutek wniosków powodów o ponowne rozpoznanie sprawy dyrektor Izby Celnej utrzymał w mocy wcześniej wydane decyzje. Po wniesieniu przez powodów skarg na decyzje ostateczne, sprawę rozpoznawał Wojewódzki Sąd Administracyjny w Bydgoszczy, który prawomocnymi wyrokami (z dnia 29 kwietnia 2004 r. oraz z dnia 15 kwietnia 2004 r.) uchylił decyzje dyrektora Izby Skarbowej i stwierdził, że zaskarżone decyzje nie podlegają wykonaniu. Następnie powodowie w pismach skierowanych do dyrektora Izby Celnej w T. wyrazili gotowość niezwłocznego podjęcia pracy, po czym zostali do niej przyjęci (powód Jarosław G. z dniem 8 lipca 2004 r., pozostali powodowie z dniem 1 czerwca 2004 r.). W dniu 14 maja 2007 r. powodowie zwrócili się do dyrektora Izby Celnej z wnioskiem o wypłatę „wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy”, to jest od dnia 15 września 2003 r. do dnia przywrócenia ich do służby uzyskując odpowiedź, że brak jest podstaw prawnych dla spełnienia ich żądań.

Sąd Rejonowy oddalając powództwa funkcjonariuszy celnych, z wyłączeniem powództwa Adama K., uznał za uzasadniony podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia roszczeń powodów, nie wskazując przy tym podstawy prawnej tych roszczeń ani podstawy rozstrzygnięcia o przedawnieniu. W ocenie tego Sądu nie przedawniło się jedynie roszczenie powoda Adama K. o zapłatę wynagrodzenia za okres od 15 maja 2004 r. do 31 maja 2004 r. i z tego tytułu - powołując jako podstawę prawną art. 57 § 1 k.p. - zasądził od pozwanego na rzecz tego powoda kwotę

1.474,56 zł. Żądanie zaliczenia 3 miesięcy pozostawania bez pracy do okresu zatrudnienia powodów Sąd Rejonowy uznał za przedwczesne.

Sąd Okręgowy rozpatrując apelacje od wyżej wskazanego orzeczenia - złożone przez powodów jaki i stronę pozwana - powziął wątpliwość prawną związaną z wykładnią art. 25 ust. 1 wprowadzonego ustawą z dnia 23 kwietnia 2003 r. o zmianie ustawy - Kodeks celny oraz o zmianie ustawy o Służbie Celnej (Dz.U. Nr 20, poz. 1122) z dniem 10 sierpnia 2003 r. do ustawy z dnia 24 lipca 1999 r. o Służbie Celnej (Dz.U. Nr 72, poz. 802 ze zm.). Powyższa norma prawna nakazuje obligatoryjne zwolnienie ze służby funkcjonariusza celnego w wypadku wniesienia aktu oskarżenia o umyślne popełnienie przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego (art. 25 ust. 1 pkt 8a ustawy o Służbie Celnej) albo w wypadku tymczasowego aresztowania funkcjonariusza celnego (art. 25 ust. 1 pkt 8b), przy jednoczesnym wprowadzeniu przepisu o przywróceniu do służby funkcjonariusza, na jego wniosek, w wypadku: 1) uniewinnienia prawomocnym wyrokiem sądu - jeżeli zwolnienie nastąpiło na podstawie art. 25 ust. 1 pkt 8a, 2) umorzenia postępowania karnego lub uniewinnienia prawomocnym wyrokiem sądu - jeżeli zwolnienie nastąpiło na podstawie art. 25 ust. 1 pkt 8b (art. 61 ust. 2 ustawy). W przedmiotowej sprawie, jak zostało to wyżej powiedziane, decyzje dyrektora Izby Celnej w T. wydane na podstawie art. 25 ust. 1 pkt 8a ustawy o Służbie Celnej uchylił prawomocnymi wyrokami Wojewódzki Sąd Administracyjny w Bydgoszczy uznając, że naruszyły one prawo materialne, to jest art. 25 ust. 1 pkt 8a ustawy, gdyż akty oskarżenia przeciwko powodom skierowano do sądu przed wejściem w życie tego przepisu. Jednocześnie z powołaniem się na art. 152 ustawy z 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi Wojewódzki Sąd Administracyjny stwierdził, że zaskarżone decyzje nie podlegają wykonaniu. Sąd Okręgowy mając na uwadze, że stosunek służby celnej zaliczany jest do niepracowniczego stosunku służbowego, stwierdził, iż stosowanie przepisów prawa pracy ma wyraźnie określony zakres przedmiotowy sprowadzający się do ustawowego wskazania, które instytucje mogą być doń odniesione i może mieć miejsce, gdy stanowi tak konkretny przepis materialnego prawa administracyjnego - w tym wypadku ustawy o Służbie Celnej (np. art. 30 ust. 3, art. 43 ust. 1 i 2, art. 44 ust. 1 i 2). Ponadto stwierdził, że prawa i obowiązki funkcjonariuszy celnych jako wynikające ze stosunku służbowego uregulowane są pragmatyką, która nie zawiera generalnej zasady, że w sprawach w niej nieuregulowanych stosuje się Kodeks pracy, a zatem nie ma wobec niego zastosowania zasada subsydiarnego stosowania przepi-

sów Kodeksu pracy (tak Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 3 października 2006 r., I OSK 210/06, Lex nr 281419). Sąd stwierdził także, że ustawa o Służbie Celnej nie zawiera żadnych regulacji dotyczących uprawnień funkcjonariusza celnego, w stosunku do którego zapadł wyrok uchylający decyzję o wydaleniu ze służby jako wydaną z naruszeniem prawa materialnego i jedynie art. 61 stanowi, że przywraca się do służby funkcjonariusza zwolnionego na podstawie art. 25 ust. 1 pkt 8a ustawy (a więc decyzji, której podstaw skutecznie nie zakwestionowano) w wypadku uniewinnienia prawomocnym wyrokiem, pomijając jednak kwestię ewentualnych świadczeń za czas pozostawania poza służbą. W tak ustalonym stanie faktycznym sprawy Sąd Okręgowy przedstawił następujące możliwe w jego ocenie rozwiązania prawne zakreślonego problemu, powołując orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego (wyroki: z dnia 13 dnia 2001 r., II SA 324/01, Lex nr 84345; z dnia 13 września 2001 r., II SA 88/00, Lex nr 51037; z dnia 18 listopada 1999 r., II SA 1557/99, Lex nr 47420; z dnia 24 maja 1999 r., II SA 459/99, Lex nr 47392) wydane na tle ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji i z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej, w których sądy przyjęły, iż skutkiem uchylenia przez sąd administracyjny decyzji w przedmiocie zwolnienia ze służby jest „reaktywowanie” stosunku służbowego z dniem ogłoszenia wyroku (*ex nunc*), a tym samym ponowne przywrócenie do służby nie wywołuje skutku wstecznego (*ex tunc*). Ponadto Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z dnia 29 lipca 2004 r., OSK 591/2004 wyraził pogląd, że „w przypadku stosowania art. 152 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. Nr 153, poz. 1270) w razie uwzględnienia skargi na decyzję chodzi o wykonalność decyzji w szerokim znaczeniu, podobnie jak szerokie znaczenie ma „wykonanie decyzji” w rozumieniu art. 130 § 1 i 2 Kodeksu postępowania administracyjnego. Stwierdzenie przez Sąd, że uchylona decyzja nie podlega wykonaniu, oznacza, że decyzja ta nie wywołuje skutków prawnych, które wynikają z jej rozstrzygnięcia, od chwili wydania wyroku, mimo że wyrok uchylający tę decyzję nie jest jeszcze prawomocny.”

Wobec tak jednoznacznego stanowiska sądownictwa administracyjnego Sąd Okręgowy uznał, że możliwe jest przyjęcie w niniejszej sprawie stanowiska, że reaktywowanie stosunku służbowego funkcjonariuszy celnych następuje z dniem ogłoszenia wyroku NSA uchylającego decyzję o zwolnieniu ze służby względnie z dniem ogłoszenia nieprawomocnego wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego stwierdzającego, że uchylona decyzja nie podlega wykonaniu, a za okres pozosta-

wania poza służbą nie przysługuje funkcjonariuszowi uposażenie ani inne świadczenia. Na gruncie niniejszej sprawy należałoby więc uznać, że powodowie uzyskaliby prawo do uposażenia najwcześniej od dnia ogłoszenia nieprawomocnego wyroku stwierdzającego, że zaskarżone przez nich decyzje nie podlegają wykonaniu, a przepis art. 49 ust. 1 ustawy stanowiący, że z tytułu służby funkcjonariusz celny otrzymuje uposażenie i inne świadczenia należałoby rozumieć jako dający podstawę uzyskania tych świadczeń wyłącznie za czas faktycznego pozostawania w służbie. Jednakże Sąd Okręgowy wskazał, że zupełnie odmienny - od przedstawionego powyżej - pogląd na przedmiotowy problem wyraził w swym orzecznictwie Trybunał Konstytucyjny (W wyroku z dnia 19 października 2004 r., K 1/04, OTK-A 2004 nr 9, poz. 93 oraz wyroku z dnia 13 lutego 2007 r., K 46/05, OTK-A 2007 nr 2, poz. 10) stwierdzając, że przywrócenie do służby powoduje przywrócenie ciągłości stosunku służbowego funkcjonariusza ze wszystkimi tego konsekwencjami. Sąd Okręgowy mając na względzie fakt, że wprawdzie przedmiotem rozważań Trybunału Konstytucyjnego w powyższych sprawach były przepisy art. 25 ust. 1 pkt 8a i 8b (oraz art. 61 ust. 2) ustawy o Służbie Celnej, (a nie sytuacji, gdy zwolnienie ze służby nastąpiło z naruszeniem tych przepisów), przy czym rozważania te i stwierdzenia Trybunału odnosiły się do skutków prawnych przywrócenia do służby funkcjonariusza w wyniku jego uniewinnienia, umorzenia postępowania karnego albo uchylecia postanowienia o tymczasowym aresztowaniu, przyjął jednak, że zachodzi związek z sytuacją występującą w niniejszej sprawie w postaci nieistnienia podstawy do zastosowania zwolnienia ze służby na mocy art. 25 ust. 1 pkt 8a względnie art. 25 ust. 1 pkt 8b, bowiem wydana decyzja bez podstawy prawnej zbliża sytuację zwolnionego ze służby do sytuacji funkcjonariusza, który uzyskał wyrok uniewinniający. Sąd Okręgowy wyraził pogląd, że możliwe jest w niniejszej sprawie, wzorując się na stanowisku Trybunału, przyjęcie, iż uchYLENIE przez sąd administracyjny rzeczonych decyzji wywołuje skutek *ex tunc*. W świetle takich założeń - zdaniem Sądu Okręgowego - stanowisko pozwanego o braku podstaw dla przyznania powodom równowartości uposażenia za czas pozostawania poza służbą byłoby niezasadne, skoro jedynym argumentem przemawiającym za takim stanowiskiem byłby brak odpowiedniego unormowania w ustawie o Służbie Celnej.

Z kolei gdyby jednak uznać, że brak regulacji uprawnień zwolnionego, a następnie przywróconego do służby funkcjonariusza nie pozwala na odwołanie się do

art. 49 ust. 1 ustawy o Służbie Celnej, możliwe jest także szukanie podstawy prawnej roszczenia powodów w treści art. 471 k.c.

W ocenie Sądu Okręgowego, przesądzenie o podstawie prawnej roszczeń powodów ma też znaczenie dla określenia daty wymagalności tych roszczeń, a tym samym daty rozpoczęcia biegu przedawnienia. Przyjęcie za podstawę przepisów prawa cywilnego nie nasuwa w tym zakresie wątpliwości. Istnieją one na gruncie przepisów ustawy o Służbie Celnej. W myśl bowiem art. 83 ust. 1 tej ustawy roszczenia z tytułu prawa do uposażenia i innych świadczeń oraz należności pieniężnych ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Bieg przedawnienia - zgodnie z art. 83 ust. 2 ustawy przerywa: 1. każda czynność przed kierownikiem urzędu właściwym do rozpatrywania roszczeń, podjęta bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia roszczenia, 2. uznanie roszczenia. Przyjęcie, w ślad za Sądem Rejonowym, że wymagalność roszczenia o zrekompensowanie utraconego uposażenia datuje się od dnia płatności miesięcznego uposażenia funkcjonariuszy pozostających w służbie powodowałoby, iż roszczenie to mogłoby się przedawnić jeszcze przed uchyceniem decyzji o zwolnieniu funkcjonariusza ze służby. Dlatego przyjęć należałoby, że właściwość zobowiązania, które winien spełnić pozwany wobec funkcjonariusza przywróconego do służby wymaga, by za datę wymagalności uznać bądź datę wydania wyroku stwierdzającego, że uchylona decyzja nie podlega wykonaniu, bądź datę faktycznego powrotu funkcjonariusza do służby. Wyżej powołane trudności interpretacyjne uzasadniały - w ocenie Sądu Okręgowego - przedstawienie do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu zagadnienia prawnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności należy wskazać, że w niniejszej sprawie nie mogą znaleźć zastosowania przepisy Kodeksu pracy na podstawie art. 82 ustawy o Służbie Celnej oraz art. 5 k.p. w związku z art. 2 k.p. Stosunek służby funkcjonariusza celnego jest stosunkiem administracyjno-prawnym, a nie stosunkiem pracy. Mianowanie funkcjonariusza celnego do służby nie jest tożsame z nawiązaniem stosunku pracy na podstawie mianowania, o jakim mowa w art. 2 k.p. Przepis art. 2 k.p. odnosi się do nawiązania stosunku pracy na podstawie mianowania w rozumieniu art. 76 tego Kodeksu. Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie podziela po-

gląd wyrażony w wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 3 października 2006 r., I OSK 210/06 (LEX nr 281419), że pojęcie „mianowania” występuje w dwóch znaczeniach i wywołuje różne skutki prawne. Mianowanie jako „nominacja”, która powoduje powstanie stosunku pracy (tzw. służbowego stosunku pracy), o jakim mowa w art. 76 k.p. oraz mianowanie jako „nominacja”, której skutkiem jest powstanie stosunku służbowego o charakterze administracyjno-prawnym. Drugi rodzaj mianowania dotyczy służb mundurowych. Wobec tych osób Kodeks pracy nie ma zastosowania, chyba że ustawa regulująca ich stosunek służbowy w pewnym zakresie odsyła do tego Kodeksu pracy. Stosunek między Kodeksem pracy a przepisami regulującymi służbowe stosunki pracy (zwanymi pragmatykami) reguluje art. 5 k.p. Ustawy szczególne lub rozporządzenia (pragmatyki) regulujące odrębnie stosunki pracy pewnych grup zawodowych mają pierwszeństwo w stosowaniu przed Kodeksem pracy. Do tych stosunków Kodeks ma zastosowanie tylko w zakresie nieuregulowanym tymi ustawami lub rozporządzeniami. Wobec osób wykonujących pracę, lecz niebędących pracownikami Kodeks pracy stosuje się tylko wtedy, gdy przepisy regulujące ich stosunek zatrudnienia przewidują jego stosowanie w określonym zakresie (por. K. Jaśkowski, E. Maniewska: Kodeks pracy. Komentarz. Ustawy towarzyszące z orzecznictwem. Europejskie prawo pracy z orzecznictwem, 2006, wydanie V). Prawa i obowiązki funkcjonariuszy celnych wynikające ze stosunku służbowego uregulowane są ustawą o Służbie Celnej (art. 1 ust. 3). Ustawa o Służbie Celnej nie zawiera generalnej zasady, że w sprawach w niej nieuregulowanych stosuje się Kodeks pracy. Stosunek służbowy funkcjonariusza służby celnej jest stosunkiem administracyjno-prawnym. Funkcjonariusz nie jest pracownikiem w rozumieniu Kodeksu pracy. Zatem nie ma wobec niego zastosowania zasada subsydiarnego stosowania przepisów Kodeksu pracy zawarta w art. 5 k.p. Indywidualny akt administracyjny w przedmiocie zwolnienia celnika ze służby jest decyzją administracyjną. Do postępowania w tych sprawach stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, a od decyzji wydanej w powyższym przedmiocie przysługuje prawo do wniesienia skargi do sądu administracyjnego (art. 81 ustawy o Służbie Celnej). Przepis art. 82 ustawy o Służbie Celnej stanowi odesłanie, ale na drogę postępowania przed sądem właściwym w sprawach z zakresu prawa pracy i to tylko odnośnie sporów o roszczenia ze stosunku służbowego funkcjonariuszy celnych w sprawach niewymienionych w art. 81 ust. 1 ustawy. Nie budzi zatem wątpliwości, że sprawa zwolnienia funkcjonariusza celnego ze służby jest sprawą administracyjną, podlegającą

rozpatrzeniu w postępowaniu przed organami celnymi według przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego oraz należąca do kognicji sądu administracyjnego, uregulowaną co do przesłanek zwolnienia ze służby w sposób wyczerpujący przepisami ustawy z dnia 24 lipca 1999 r. o Służbie Celnej. Powyższe stanowisko znajduje potwierdzenia w decyzji Kolegium Kompetencyjnego przez Sądzie Najwyższym (co prawda dotyczące stosunku służbowego żołnierzy), które w postanowieniu z dnia 7 sierpnia 1996 r., III PO 12/96, wyraziło pogląd, że sprawy o roszczenia wynikające ze stosunku służbowego zawodowych żołnierzy nie są sprawami pracowniczymi ani cywilnymi w rozumieniu Kodeksu postępowania cywilnego, lecz sprawami administracyjnymi. Z podanych wyżej przyczyn, w sprawie niniejszej nie mógł mieć zastosowania art. 57 § 1 k.p. Bezprzedmiotowe jest także prowadzenie jakichkolwiek teoretycznych rozważań, czy po stronie pozwanej Izby Celnej powstał obowiązek wypłaty uposażenia (wynagrodzenia) ze stosunku służby na rzecz byłych funkcjonariuszy tej izby za okres od dnia 15 września 2003 r., skoro prawo do uposażenia (wynagrodzenia) jest związane z pozostawaniem w stosunku służby, a taki stosunek w okresie objętym pozwem nie istniał, czego strona powodowa nie kwestionuje. Powyższa okoliczność faktyczna przesądza również o tym, że w niniejszej sprawie nie może mieć zastosowania art. 82 ustawy o Służbie Celnej, w świetle którego wyłącznie „spory o roszczenia ze stosunku służbowego funkcjonariuszy celnych w sprawach niewymienionych w art. 81 ust. 1 rozpatruje sąd właściwy z zakresu prawa pracy.” Cytowany powyżej art. 82 jest przepisem ustawy szczególnej w rozumieniu art. 1 k.p.c., który pozwala sądowi powszechnemu na orzekanie w innych sprawach niż sprawy ze stosunków z zakresu prawa cywilnego, rodzinnego i opiekuńczego oraz prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, z dalszym wskazaniem, że w strukturze sądów powszechnych sądem właściwym do rozpoznawania sporów o roszczenia ze stosunku służbowego funkcjonariuszy celnych, innych niż wymienione w art. 81 ustawy o Służbie Celnej, jest sąd pracy. Mając to na uwadze należy stwierdzić, że w świetle danych podniesionych w pozwach funkcjonariuszy celnych, dochodzone w owych pozwach roszczenia odszkodowawcze nie są roszczeniami ze stosunków służby celnej, a jedynie roszczeniami związanymi z takimi stosunkami w znaczeniu podobnym do tego, o którym mówi się w art. 476 § 1 pkt 1 k.p.c. (o roszczeniach związanych ze stosunkami pracy). Oznacza to, iż dokonując ścisłej wykładni art. 82 ustawy o Służbie Celnej jako przepisu ustawy szczególnej w rozumieniu art. 1 k.p.c., należy stwierdzić, że sądy pracy nie są właściwe do rozpoznawania spraw roszczeń

związanych ze stosunkami służby celnej, a jedynie roszczeń z takich stosunków. Powyższą konstatację potwierdza także stanowisko Sądu Najwyższego, według którego sprawa dotycząca przeniesienia służbowego lub zwolnienia ze służby funkcjonariusza celnego nie jest sprawą cywilną, w której przysługuje droga sądowa przed sądem powszechnym (art. 2 k.p.c.). - postanowienie z dnia 7 lutego 2006 r., I PK 156/05 (OSNP 2007 nr 1-2, poz. 12).

Przyjmując zatem, że żądania powodów nie były roszczeniami ze stosunku służby, mogą być one rozpatrywane jako roszczenie o odszkodowanie za szkodę, jaka mogła pozostawać w związku z wydaniem bezprawnej decyzji o zwolnieniu funkcjonariuszy ze służby (w danym wypadku, jako roszczenie dotyczące szkody wyrządzonej decyzją wydaną i wykonaną przed dniem 1 września 2004 r., znajdujące oparcie w art. 417 § 1 k.c. w brzmieniu sprzed 1 września 2004 r. w związku z art. 160 k.p.a., w związku z art. 5 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. Nr 162, poz. 1692). Za okres, w którym w następstwie niezgodnej z prawem decyzji o zwolnieniu ze służby funkcjonariusz celny faktycznie nie pełnił służby i nie pobierał uposażenia, należy mu się odszkodowanie (rekompensata pieniężna), o ile wykaże że szkoda, jakiej doznał jest następstwem bezprawnego zwolnienia go ze służby. Wysokość odszkodowania podlega ustaleniu na zasadach określonych w przepisach prawa cywilnego (art. 361 i nast. k.c.). Z kolei początek biegu terminu przedawnienia na wystąpienie z roszczeniem o zapłatę odszkodowania za szkodę wyrządzoną wydaniem niezgodnej z prawem decyzji o zwolnieniu ze służby celnej należy wiązać z dniem, w którym takie roszczenie stało się wymagalne, przy czym jeżeli wymagalność takiego roszczenia zależałaby od podjęcia określonej czynności przez uprawnionego, bieg terminu rozpoczynałby się od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniejszym możliwym terminie (por. art. 120 § 1 k.c.).

Na marginesie wskazać należy, że wymagalność oraz termin przedawnienia należy ustalić na podstawie prawa cywilnego, skoro art. 83 § 1 ustawy o Służbie Celnej, który stanowi, że „roszczenia z tytułu prawa do uposażenia i innych świadczeń oraz należności pieniężnych ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne” a to z racji umieszczenia go w rozdziale 13 ustawy o Służbie Celnej „Rozpatrywanie sporów o roszczenia funkcjonariuszy celnych ze stosunku służbowego”, nie może być odnoszony do innych roszczeń majątkowych niż roszczenia ze stosunku służbowego funkcjonariuszy celnych. Takimi

roszczeniami nie są, jako roszczenia jedynie związane ze stosunkami służby celnej (co wykazano wyżej), roszczenia dochodzone pozwami, na tle których zostało sformułowane przedmiotowe pytanie prawne.

Biorąc powyższe pod rozwagę, Sąd Najwyższy rozstrzygnął jak w sentencji uchwały.

=====